

ANALÝZA POTŘEB

OSOBLAŽSKO

Zpracovali: Jakub Řeháček, Monika Čermínová, Daniel Vrána, Hana Drábková Sobková

Místo a datum zpracování: Osoblaha, 2024

Obsah

ZJIŠŤOVÁNÍ POTŘEB V SOCIÁLNÍ OBLASTI	3
VÝSLEDKY DLE TÉMATICKÝCH OBLASTÍ:.....	7
1 Spolupráce a rozvoj partnerství mezi obcemi.....	7
2 Komunitní plánování sociálních služeb	8
3 Sociální služby a další aktivity	9
3.1 Terénní a ambulantní služby:.....	9
3.2 Pobytové služby:.....	10
3.3 Další služby a aktivity	11
4 Systém financování sociálních služeb.....	12
5 Dojezdnost služeb v území	13
6 Technické a personální zabezpečení služeb.....	13
7 Rizikové projevy chování.....	14
8 Bydlení a bytový fond	15
VÝSTUPY A DALŠÍ KROKY	16

ZJIŠŤOVÁNÍ POTŘEB V SOCIÁLNÍ OBLASTI

Souběžně se vznikem sociodemografické analýzy probíhalo na celém území Osoblažska zjišťování potřeb u všech zainteresovaných subjektů (občanů, poskytovatelů sociálních služeb, představitelů obcí). Je nutné neopomenout skutečnost, že potřeby v území se mohou v závislosti na různé situace měnit, proto je tato analýza vnímána jako „živý“ dokument, který může být průběžně doplňován a aktualizován.

Pro analýzu je důležité zaměřit se na potřeby občanů, jejichž participace je pro zjišťování potřeb klíčová. V následujícím období je nutné zapojit občany rovněž do následného procesu komunitního plánování.

Potřeby byly zjišťovány prostřednictvím výzkumné metody Ohniskových skupin (*Focus Groups*, dále jen „OS“) v kombinaci s individuálními rozhovory (dále jen „IR“) s různými aktéry.

Ohnisková skupina je moderovaná diskuse, která využívá skupinové dynamiky pro zjištění postojů, pocitů a zkušeností účastníků k předem specifikovanému tématu (ohnisku). Sběr dat byl zaměřen primárně na představitele jednotlivých obcí (starostové, vedoucí sociálních odborů) s tím, že cílem bylo zjistit potřeby obyvatel a dalších subjektů v obcích na území Osoblažska se zaměřením na sociální oblast.

Samotnému sběru dat předcházela společná úvodní setkání se zástupci Osoblahy a následně zástupci jednotlivých obcí. Pro kompletní doplnění informací se realizovalo rovněž setkání s poskytovateli sociálních služeb v Krnově, kteří na území Osoblažska buď již zajišťují sociální služby, anebo by je byli schopni na základě zjištěných potřeb rozvíjet.

Samotné Ohniskové skupiny a Individuální rozhovory byly realizovány v období od června 2023 do června 2024, přičemž atmosféra byla velice často uvolněná, spolupracující a spíše neformální. Na každé skupině byli vždy minimálně dva facilitátoři, většinou muž a žena. Jeden vedl explorativní rozhovor a druhý zapisoval na flipchart. Zápis byl viditelný vždy pro všechny členy setkání.

Facilitátoři účastníkům OS i zástupcům obcí v rámci IR podávali následující otázky:

- *Které problémy v sociální oblasti ve Vaší obci nejčastěji řešíte?*
- *S čím jste spokojeni a co funguje dobře?*

Cíle ohniskových skupin se odvíjely od oslovené cílové skupiny takto:

Občané:

- zjistit potřeby v sociální oblasti z pohledu občanů a způsoby jejich naplňování;
- zjistit co z pohledu občanů v sociální oblasti funguje/nefunguje a jaké sociální služby nebo další aktivity využívají.

Starostky a starostové obcí na území Osoblažska:

- zjistit potřeby občanů z pohledu představitelů obcí – starostů/starostek;
- zjistit potřeby obcí s ohledem na sociální témata a zjistit potřeby případné podpory;
- zjistit jaká je spolupráce s ORP;
- zjistit, jaké mají obce zkušenosti se sociálními službami a dalšími aktivitami v sociální oblasti;
- zjistit, zda mají představitelé obcí zájem zapojit se do společného komunitního plánování/tvorba komunitního plánu.

Poskytovatelé sociálních služeb, příp. dalších, meziresortních a neformálních aktivit:

- zjistit potřeby lidí žijících na území zapojených obcí/klientů sociálních služeb a dalších aktivit a možné způsoby jejich naplňování z pohledu poskytovatelů sociálních služeb a dalších aktivit;
- zjistit zájem a možnosti zapojení poskytovatelů sociálních služeb a dalších aktivit do procesu komunitního plánování na Osoblažsku.

Tabulka 1: Seznam všech realizovaných šetření

Termín konání	Účel a obsah setkání	Místo konání	Specifikace účastníků
29.11.2022	Úvodní setkání se zástupci Osoblahy	Osoblaha, Městský úřad	Zástupci Osoblahy (starosta, tajemnice, soc. pracovník, koordinátor KP), zástupci MSK
23.03.2023	Úvodní setkání se starosty a starostkami	Osoblaha, Městský úřad	Zástupci Osoblahy a obcí na Osoblažsku, Zástupci MSK
27.04.2023	Setkání se zástupci MÚ Osoblaha	Osoblaha, Městský úřad	Zástupci Osoblahy (tajemnice, koordinátor KP), konzultanti MSK
22.06.2023	OS – Občané Osoblahy	Městský úřad Osoblaha	8 občanů + zástupci MÚ a konzultanti MSK
07.08.2023	IR se starostou obce Rusín	Rusín, Obecní úřad	Starosta, konzultanti MSK
07.08.2023	IR se starostkou obce Bohušov	Bohušov, Obecní úřad	Starostka, konzultanti MSK
28.08.2023	IR se starostou Slezských Rudoltic	Slezské Rudoltice, Městský úřad	Starosta, konzultanti MSK
30.11.2023	IR se starostkou Slezských Pavlovic	Slezské Pavlovice, Obecní úřad	Starosta, konzultanti MSK
09.01.2024	IR se starostou Jindřichova ve Slezsku	Jindřichov ve Slezsku, Obecní úřad	Starosta, konzultanti MSK
12.02.2024	OS – Meziresortní setkání	Osoblaha, Městský úřad	Koordinátor KP, konzultant MSK, zástupci institucí (ÚP, lékař apod.)

04.04.2024	Úvodní setkání s poskytovateli sociálních služeb působících v území (Krnov až Osoblaha)	Krnov, Radniční kavárna	Zástupci poskytovatelů služeb, MSK, Krnova (koordinátor KP + vedoucí sociálního odboru, p. náměstkyně), Osoblaha (koordinátor, p. tajemnice)
22.05.2024	OS – Poskytovatelé sociálních služeb	Osoblaha, Městský úřad	Zástupci sociálních služeb, Osoblaha (koordinátor KP), konzultanti MSK
30.05.2024	IR s vedoucím sociálního odboru v Městě Albrechtice	Město Albrechtice, Městský úřad	Vedoucí odboru, konzultanti MSK
08.08.2024	Setkání s koordinátorem KP Osoblaha k zahájení procesu KP	Osoblaha, Městský úřad	Koordinátor KP, konzultanti MSK
12.09.2024	Setkání se zástupci Osoblaha k představení analýzy potřeb	Osoblaha, Městský úřad	Zástupci Osoblaha (koordinátor KP, zastupitel obce), konzultanti MSK
26.11.2024	Úvodní workshop k procesu komunitního plánování na Osoblažsku – představení SCDM analýzy a analýzy potřeb	Osoblaha, Městský úřad	Zástupci Osoblaha (koordinátor KP, zastupitel obce), občanů, poskytovatelů služeb, konzultanti MSK – viz prezenční listina u koordinátora KP

VÝSLEDKY DLE TÉMATICKÝCH OBLASTÍ:

1 Spolupráce a rozvoj partnerství mezi obcemi

Téma se zaměřuje na spolupráci a rozvoj partnerství nejen mezi obcemi na území Osoblažska, ale v širším kontextu – spolupráce na ose kraj – ORP – POU – Obce (I.).

Ze společných diskusí vyplynulo, že zástupci vybraných obcí mezi sebou ve většině případů komunikují. Pokud má některá obec zkušenosti v dané oblasti, probíhají vzájemná spolupráce a konzultace. To platí rovněž pro spolupráci s Krnovem, jakožto zástupce ORP.

Zajímavostí je, že v mnoha případech převažuje osobní a prostorová orientace nad formálně stanovenými hranicemi a postupy. Některé obce mají blíže k jiné POU, než ke které „oficiálně“ patří. Některé se obracejí přímo na Krnov (ORP). Tato spolupráce je nejčastěji ad hoc a adresně zaměřená na specifickou oblast či nalezení řešení konkrétního případu.

Ne vždy je zcela zřejmé, jak by měla vypadat spolupráce mezi jednotlivými úrovněmi obcí (I., II. a III. typu), včetně komunikace se zástupci sociálního odboru MSK.

Určitá forma spolupráce mezi obcemi tedy funguje, nicméně se nedá označit za koncepční, s jasně stanovenými pravidly. Jejich nastavení je důležité, protože například ve věci řešení nepříznivých životních situací občanů starostové potřebují vědět, na koho se v případě potřeby obrátit a s kým záležitost konzultovat. Co se týče systémových záležitostí, bylo by vhodné zaměřit se rovněž na nastavení pravidel pro řešení mimořádných situací (tvorba krizových plánů pro případ povodně, epidemie, apod.).

Podpora byla požadována také v oblasti projektového poradenství, kdy žádosti o dotace bývají velmi komplikované (OPZ, IROP atd.) a zmíněna byla také potřeba sdílení zdrojů, např. sdílených pracovníků v oblasti sociálního poradenství, která již v omezené míře funguje na základě individuální dohody některých obcí. Je však nutné ji více rozvíjet, aby byla transparentnější, protože občas nastává situace, kdy by se některé obce do těchto aktivit rády zapojily, ale nejsou o nich informovány.

Problematické oblasti:

- Nedostatečná spolupráce mezi jednotlivými obcemi využívajícími již existující struktury (ORP, Místní akční skupina, Osoblažský cech).
- Nedostatečná informovanost v oblasti sdílení zdrojů – sdílených pracovníků.
- Nedostatečná přehlednost a vyjasněnost postupů ve věci řešení nepříznivé sociální situace občanů.
- Nedostatek informací v oblastech projektového řízení a podávání projektů.

2 Komunitní plánování sociálních služeb

Pro zástupce jednotlivých obcí (starostky, starostové, zastupitelé) je časově a kompetenčně náročné řešit v dobré kvalitě tak obsáhlou agendu, jakou je sociální sektor (sociální práce, poradenství, opatrovnictví, OSPOD, preventivní aktivity, aj.). Z dobré praxe napříč MSK vyplývá důležitost funkčního nastavení procesu komunitního plánování a vymezení kompetencí koordinátora KP.

V rámci společných setkání a vyjednávání se zástupci obcí a poskytovatelů sociálních služeb shodovali v tom, že by uvítali společné plánování přímo na území Osoblažska. Většina se shodovala rovněž na tom, že by se o proces měla starat jedna klíčová osoba – koordinátor komunitního plánování, ideálně z POU Osoblaha.

Napříč celým ORP kromě nově iniciovaných schůzek v rámci komunitního plánování v Krnově neexistují další platformy a příležitosti pro společnou diskusi a plánování. Komunikace je tak omezena na korespondenci prostřednictvím e-mailů, čímž dochází k mnoha nedorozuměním.

V době tvorby tohoto podkladu měla aktivita i silnou podporu ze strany ORP Krnov, která začala aktivněji zvat okolní obce ke svému plánování a byla ochotna podporovat aktivity v rámci společného plánování sociálních služeb. Včetně úhrady pohonných hmot terénním službám vyjíždějícím do Osoblažského výběžku.

Z šetření vyplynulo, že mezi jednotlivými obcemi a poskytovateli sociálních služeb již probíhá určitá forma spolupráce. Nelze však opomenout skutečnost, že zástupci obcí nemají úplně vždy důvěru ke všem poskytovatelům sociálních služeb a aktivit v území (například k těm, kteří nejsou tolik vidět). Poskytovatelé těchto služeb zase v rámci zajištění finančních prostředků musí vynaložit velké úsilí pro nepoměrně nízké spolufinancování. Vyjádřená i nevyjádřená nižší důvěra vůči sociálním službám a aktivitám v sociální oblasti je způsobena jak v rámci historického kontextu, tak dalšími vnějšími faktory.

Problematické oblasti:

- Nedostatečná podpora společného plánování v sociální oblasti – je zde výrazná potřeba „nastartování“ procesu komunitního plánování a zajištění jeho udržitelnosti.
- Netransparentní a nesystémové vyjednávání mezi obcemi a poskytovateli.
- Převaha zvyklosti „Společnost XY to tady dělala už za minulého starosty“ a nedůvěra vůči novým službám.

3 Sociální služby a další aktivity

Problematické oblasti napříč všemi typy služeb (viz níže).

- Nedostatečné kapacity terénních, ambulantních a pobytových služeb.
- Obtížná sociální práce s rodinami, které se často stěhují a nemožnost práci provázat s dalšími službami (poradenství apod.).
- Nedostatečný vhléd do problematiky OSPOD a řešení konkrétních případů v rodinách.
- Nedostatek vhodných prostor pro trávení volného času a pravidelná setkávání, např. formou komunitního centra.
- Nedostatek vhodných prostor pro aktivitu doučování a potřeba personálního zabezpečení doučovacího klubu (alespoň o 2 úvazky).
- Nedostatek zaměstnanců a pedagogů volného času.
- Hůře dostupná lékařská péče (zubař, lékárna) a doplňkové služby (kadeřnictví, pedikúra).
- Absence širšího rámce podpory pro občany a starosty – hledání neformálních zdrojů a dalších možností podpory pro občany a starosty.

3.1 Terénní a ambulantní služby:

S ohledem na stárnutí populace je trendem v ČR rozvíjet terénní služby, aby lidé mohli zůstat co nejdéle ve svém přirozeném domácím prostředí. Obecně je tento trend považován nejen za moderní, ale také ekonomicky udržitelný, protože je možno za zlomek ceny nákladů za lůžko v pobytových službách zajistit základní a důstojné podmínky potřebným občanům.

Napříč dotazovanými skupinami vyvstávala potřeba rozvoje terénních a ambulantních služeb pro seniory, osoby se zdravotním znevýhodněním aj., které potřebují péči jiné osoby. Obecně se jednalo o nedostatečné kapacity následujících terénních a ambulantních služeb:

- **odlehčovací služba** – ne vždy přímo dle litery zákona o sociálních službách;
- **pečovatelská služba** – některé obce službu již zabezpečují, je však nutné ji dále rozvíjet, aby byla dostupná všem občanům, kteří ji potřebují. Někteří zástupci obcí apelovali rovněž na vznik domů s pečovatelskou službou (malometrážní byty pro seniory za zvýhodněné nájemné, do kterých by docházely pečovatelky). Konkrétně v Osoblaze byl pro tyto účely označen jako vhodný objekt bývalé školky;
- **osobní asistence**;
- **odborné sociální poradenství se zaměřením na dluhovou problematiku** – ačkoliv několik služeb v území působí, pro mnoho občanů jsou odborné poradenství a dluhová problematika klíčovými tématy. Potřebují především podporu a pomoc se získáním informací, s vyplněním dokumentů a radu v těžkých životních situacích. Z diskusí

vyplývala potřeba navýšení odborného sociálního poradenství v území alespoň o 2 úvazky;

- **krizová pomoc** – zmiňována byla rovněž potřeba zabezpečení krizové pomoci pro občany napříč územím, i v rámci péče o duševní zdraví a osvěty v dané problematice;
- **vznik denního stacionáře** (pro seniory, případně osoby se zdravotním znevýhodněním);
- **přestěhování nízkoprahového zařízení pro děti a mládež do vhodnějších prostor** – stávající umístění nízkoprahového klubu v Osoblaze se jeví jako nevhodné, nejen svým umístěním, ale také prostorovým zázemím. Klub již z kapacitních důvodů nemůže přijímat další zájemce o službu.

Samostatnou kapitolou jsou pak **sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi**, které v území sice fungují, ale jejich činnost je velmi ztížená z důvodu častého a cyklického stěhování rodin s dětmi. Tento specifický problém se vyskytuje na celém území Osoblažska. V letních měsících, kdy je hodně práce, se rodiny stěhují do větších aglomerací (Město Albrechtice, Krnov, Osoblaha) a v době, kdy je práce a peněz méně, se stěhují za příbuznými nebo samostatně do menších obcí Osoblažska.

Výsledkem je nemožnost kontinuální sociální práce s rodinami s dětmi a obtížné napojení na návazné sociální služby a další aktivity. Tyto rodiny také ne vždy uvádějí trvalé bydliště po každém stěhování, je tedy složité zjistit, kolik osob se z obce reálně odstěhovalo a kdo žije kde v daném čase. Dochází tak k „přelévání“ problému z obce na obec.

Ze strany zástupců obcí byla také několikrát zmiňována potřeba větší informovanosti ohledně sociální práce s rodinami a postupů OSPOD v Krnově. Apelováno bylo rovněž na potřebu větší spolupráce mezi starosty a OSPOD a aplikovaných postupů (např. v oblasti, kdy by měli starostové sami provádět sociální šetření ve vybraných rodinách).

3.2 Pobytové služby:

Zřízení nebo rozšíření pobytových služeb je finančně náročné. V případě, kdy by poskytovatel služby byl schopen získat finanční prostředky na navýšení kapacity, naráží na technické problémy – nedostatek vhodných objektů a prostor – a také na absenci kvalifikovaných pracovníků (viz výše).

Z diskusí o pobytových službách nejvíce převažovala potřeba navýšování kapacity následujících:

- **domov pro seniory** – po této pobytové službě je velká poptávka, což mimo jiné souvisí i s nedostatečnými kapacitami terénních služeb. V současné době není domov pro seniory Osoblaha kapacitně schopen přijmout všechny zájemce o umístění (momentálně 40 osob v pořadníku);

- **domov se zvláštním režimem a domov pro osoby se zdravotním znevýhodněním** – v souvislosti se stárnutím populace a zhoršujícím se zdravotním stavem občanů je potřeba zřídit lůžka i v těchto typech pobytových služeb.

3.3 Další služby a aktivity

Na území Osoblažska již funguje velké množství komunitních aktivit, které nejsou poskytovány dle zákona o sociálních službách – nemají registraci, ale úzce souvisí se sociální oblastí. Jedná se o přirozené aktivity realizované buďto samotnými zástupci obcí nebo aktivními občany.

V mnoha obcích existují aktivní zájmové spolky, kluby seniorů, realizuje se velké množství aktivit pro děti a mládež v knihovnách a také aktivit pro seniory (anglický jazyk, keramika, paličkování apod.). Často platí, že se jedná o dobrovolnickou práci „nad rámec“, za kterou stojí motivovaná osoba. Mnohdy je úskalím motivovat občany, aby se do již fungujících činností a zájmových kroužků aktivněji zapojovali – nastává situace, kdy se aktivit účastní jen cca 5 stále stejných obyvatel.

Za zmínku stojí také systém dovážky léků, které vozí starosta při cestě do Krnova nebo občasná výpomoc, jako jsou nákupy nebo v případě hospitalizace hlídání domácích mazlíčků a zakonzervování opuštěného domova.

I přes výše uvedené bylo zmíněno, že chybí místo pro aktivní trávení volného času a pravidelná setkávání (i seniorů), např. formou komunitního centra. V souvislosti s volnočasovými aktivitami chybí také zaměstnanci a pedagogové.

Potřebná je také aktivita doučování, pro kterou je však nutné nalézt vhodné prostory – v ideálním případě by neměla probíhat ve školských zařízeních a je nutné ji personálně zabezpečit prostřednictvím navýšení alespoň 2 úvazků.

Celkově zazněla potřeba větší dostupnosti lékařské péče (zubař, lékárna) a doplňkových služeb, jakými jsou kadeřnictví a pedikúra. Velkým tématem je také rozvoj pomoci a podpory pro starosty a občany nejen prostřednictvím registrovaných sociálních služeb, ale hledáním neformálních zdrojů a dalších možností podpory – např. vytvoření sdíleného postupu, na koho se obrátit v případě řešení nepříznivé sociální situace občanů (podpora, konzultace).

4 Systém financování sociálních služeb

Často zmiňovaným tématem ze strany zástupců obcí i samotných poskytovatelů služeb je problematika financování sociálních služeb.

Konkrétně se jedná o nedostatek finančních prostředků na poskytování sociálních služeb a celkově nižší srozumitelnost systému financování. Např. nastavený systém výpočtu příspěvků, spolufinancování a oprávněné provozní ztráty, kterou by obec měla při vzniku nové služby v území financovat, se pro zástupce obcí, které nemají samostatný sociální odbor či ekonomické oddělení, jeví jako příliš komplikovaný a obsáhlý.

Výsledkem je pak často spíše intuitivní a zvykový postup ve věci podpory sociálních služeb. Problém je o to více zřetelný právě v případě zřizování nových služeb, kdy se obec z důvodu nedostatku financí v rozpočtu nemůže podílet na jejich spolufinancování a mnohdy je pro ni nemožné službu v území zabezpečit či rozvíjet.

Získávání prostředků z dotačních titulů (např. evropské fondy) je taktéž problematické. Překážkami jsou administrativní náročnost podávání projektových žádostí a nedostatečné zdroje v rozpočtech obcí na pokrytí finanční spoluúčasti projektů.

Také poskytovatelé služeb označují financování z rozpočtu obcí jako komplikované. Vyjednávání bývá časově a administrativně náročné s ohledem na „výši“ příspěvků ze strany obcí. „*Hodiny práce pro pár tisíc*“. Mnoho poskytovatelů se proto této z jejich pohledu neefektivní činnosti vyhýbá a o příspěvek vůbec nežádá.

Jedním z dalších podnětů bylo vytvoření společného fondu pro financování akutních případů. Vyjma zřízení společného finančního fondu byla zmiňována možnost zajištění tzv. předplacené služby, která by byla schopna okamžitě reagovat na potřeby starostů, kteří často musí řešit situaci ihned, což s sebou nese i zvýšené finanční nároky.

Problematické oblasti:

- Nedostatek finančních prostředků na poskytování sociálních služeb a aktivit (i pro pokrytí společného financování služeb).
- Nepřehledný a obtížný systém financování (oprávněné provozní ztráty aj.).
- Velká časová a administrativní zátěž pro vyřízení spolufinancování služeb z obecních rozpočtů.

5 Dojezdnost služeb v území

Na Osoblažsku jsou poskytovatelé sociálních služeb a aktivit koncentrováni nejvíce v Krnově (cca 30 služeb) a v současné době není možné zajistit, aby v rámci terénní formy dojížděli do celého území.

Mnohdy však nastane situace, kdy poskytovatelé projíždí skrze jednu obec do druhé, ale v té „tranzitní“ se nezastavují, ačkoliv tato obec by aktivity dané služby uměla a chtěla využít. Uvedenou situaci zapříčiňuje nedostatečná vzájemná informovanost a komunikace (jedna strana neví o druhé).

Rovněž se stává, že některé služby v území končí nebo skončily svou činnost, aniž by existovala jakákoliv náhrada.

Problematické oblasti:

- Obtížná dojezdnost služeb v rámci území – např. dlouhá cesta z Krnova nebo Města Albrechtice do jednotlivých obcí.
- Nepokrytá místa sociálními službami – koncentrace služeb v Krnově.

6 Technické a personální zabezpečení služeb

Jako další obecný trend byl zmiňován nedostatek prostor a nemovitostí v území, které by byly vhodné pro poskytování sociálních služeb. Některé objekty sice mohou být v současné době vyčleněny pro tyto účely, neodpovídají však materiálně-technickým standardům pro poskytování služeb (nutná rekonstrukce, vybavení apod.).

V případě, kdy by se podařilo získat vhodný objekt a finanční prostředky na jeho rekonstrukci a následné krytí provozních a mzdových nákladů služby, vyvstává velký problém s personálním obsazením. Kvalifikovaných pracovníků v sociální oblasti je totiž v území nedostatek (zdravotní sestry odcházejí za prací do nemocnice Krnov apod.).

Problematické oblasti:

- Nedostatek vhodných prostor a zázemí pro činnost služeb.
- Nevhodné materiálně-technické podmínky volných budov.
- Nedostatek kvalifikovaných pracovníků v území – odliv mladého obyvatelstva a absence odborných pracovníků pro výkon sociální práce.

7 Rizikové projevy chování

Ve společných diskusích bylo často zmiňováno téma **práce s osobami ohrožených chudobou a sociálním vyloučením**.

Jednalo se o poměrně široké téma zahrnující rizikové projevy chování a vnímanou tzv. „pozitivní diskriminaci“, tak sníženou soudržnost mezi „starousedlíky“ a osobami ohroženými sociálním vyloučením. Pozitivní diskriminace byla občas zmiňována ze strany občanů, kteří měli za to, že se sociálnímu vyloučení věnuje přílišná pozornost, včetně finančních prostředků, namísto jiných aktivit, jako jsou např. domovy pro seniory. Zazněla taktéž ze strany některých starostů, kteří zmiňovali, že finance alokované na zmírňování projevů sociálního vyloučení jsou pro území Osoblažska jeden z mála zdrojů financí. Především v obci Osoblaha bylo zmiňováno, že snahy o vzájemné soužití jsou problematické, že lze pociťovat určité pnutí mezi majoritou a minoritou, což mnohdy vede ke stresujícím situacím.

Zmiňovány byly také rizikové projevy chování u dětí a mládeže – zastrašování, kouření, vandalismus (ničení laviček, herních prvků dětských hřišť, odpadkových košů apod.), vytváření skupinek, které jsou hlasité a vulgární.

V minulosti v Osoblaze pracovali dva asistenti prevence kriminality (APK), kteří pocházeli z dané oblasti a situace byla výrazně lepší. V současné době funguje pouze 1 osoba na pozici APK, což je nedostatečné, ale chybí lidé, kteří by danou činnost vykonávali. Je také patrný nedostatek preventivních aktivit – orientace spíše na současné potřeby („to, co pálí“), než na předcházení rizikových jevů a jejich koordinaci.

Problematické oblasti:

- Nedostatečný počet asistentů prevence kriminality.
- Nedostatek aktivit vedoucích k prevenci rizikových projevů chování.

8 Bydlení a bytový fond

Za pozornost stojí zjištění, že většina obcí na Osoblažsku má kvůli vystěhování obyvatel a nízké ceně v celé oblasti poměrně výrazně silný bytový fond. Mnohdy se jedná až o desítky nemovitostí, což je takřka na úrovni některých ORP v MSK. Paradoxně bydlení na Osoblažsku je tak poměrně dostupné. Nejasná mohou být pravidla přiřazování jednotlivých bytů ze strany zastupitelstev a velkým problémem může být riziko tzv. „obchodu s chudobou“.

Co se týče technického stavu, existující budovy a domy jsou však v mnoha případech méně vhodné pro starší lidi nebo osoby se zdravotním znevýhodněním či sníženou soběstačností. Mnoho vícepatrových budov nemá výtah a nesplňuje i další technické standardy pro bezbariérové bydlení (práhy, šířky dveří, hygienická zázemí). Je proto obtížné, aby starší lidé s pohybovými obtížemi setrvali ve svých původních domácnostech.

Problematické oblasti:

- Nízká kontrola nad systémem přerozdělování bytů a riziko tzv. „obchodu s chudobou“.
- Nedostatek bezbariérových bytů pro starší osoby a lidi se zdravotním znevýhodněním.

VÝSTUPY A DALŠÍ KROKY

Na základě zjištěných výstupů byl v Osoblaze, s ohledem na zájem všech zainteresovaných subjektů, zahájen proces komunitního plánování, který povede koordinátor komunitního plánování.

Byla vytvořena *Základní listina komunitního plánování Osoblažska*, kterou schválilo Zastupitelstvo Osoblahy v prosinci 2024. Dále byly vytvořeny potřebné formální náležitosti pro proces plánování – jednací řád pracovní skupiny a řídicí skupiny. Na úvodním workshopu k procesu komunitního plánování na Osoblažsku bylo s přítomnými aktéry dohodnuto vytvoření **jedné obecné pracovní skupiny**, přičemž v případě řešení specifických témat lze vytvářet podskupiny a přizývat odborníky na daná témata. Jednou z aktivit pracovní skupiny bude mimo jiné aktualizace sítě sociálních služeb – výčet všech poskytovatelů, kteří v území reálně působí.

Výstupy z ohniskových skupin a individuálních rozhovorů budou dále využívány v rámci setkávání pracovní skupiny a při jednáních řídicí skupiny, zejména pak při nastavování cílů a opatření *Komunitního plánu rozvoje sociálních služeb a dalších aktivit pro území Osoblažska 2026–2030*. Při tvorbě plánu budou hrát klíčovou roli zjištěné potřeby (nikoli aspekt cílových skupin).

Pro funkční proces komunitního plánování je nutné zapojit občany do spolupráce a průběžně koncentrovat pozornost na doplnění analýzy potřeb ze strany občanů.